Eiropas Parlaments
2024-2029

PIEŅEMTIE TEKSTI

P10_TA(2026)0005

Humānā palīdzība polikrīzes laikā: nelokāma turēšanās pie mūsu principiem nolūkā efektīvāk un vērienīgāk reaģēt uz humanitārajām krīzēm

Eiropas Parlamenta 2026. gada 20. janvāra rezolūcija par humāno palīdzību polikrīzes laikā: nelokāma turēšanās pie mūsu principiem nolūkā efektīvāk un vērienīgāk reaģēt uz humanitārajām krīzēm (2025/2085(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 208. un 214. pantu,

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību (LES) 3. panta 5. punktu un 21. pantu,

– ņemot vērā 1949. gada Ženēvas konvencijas un to papildprotokolus,

– ņemot vērā ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām, ko ratificējusi ES un visas tās dalībvalstis,

– ņemot vērā ANO Drošības padomes 2024. gada 24. maija Rezolūciju Nr. 2730(2024) par humānās palīdzības darbinieku un ANO un saistītā personāla aizsardzību bruņotos konfliktos,

– ņemot vērā ANO Drošības padomes 2000. gada 31. oktobra Rezolūciju Nr. 1325(2000) par sievietēm, mieru un drošību un ar to saistītās deviņas tai sekojošās rezolūcijas, kurās izklāstīta programma sieviešu, miera un drošības jomā,

– ņemot vērā 1994. gadā Kairā notikušo Starptautisko konferenci par iedzīvotājiem un attīstību, tās rīcības programmu un tās pārskatīšanas konferenču iznākumu,

– ņemot vērā Pekinas Rīcības platformu un tās pārskatīšanas konferenču iznākumu,

– ņemot vērā ANO Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam un ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM),

– ņemot vērā Padomes 1996. gada 20. jūnija Regulu (EK) Nr. 1257/96 par humāno palīdzību[1],

– ņemot vērā 2016. gada 23. maijā parakstīto Lielo vienošanos, ikgadējos neatkarīgos ziņojumus par to, it īpaši 2021. gada ziņojumu, un Lielās vienošanās 2.0 satvaru un pielikumus, ar kuriem iepazīstināja Lielās vienošanās gadskārtējā sanāksmē 2021. gada 15.–17. jūnijā, kā arī 2023. gada 19. un 20. jūnijā notikušajā Lielās vienošanās ikgadējā sanāksmē atjaunotās saistības,

– ņemot vērā ANO ģenerālsekretāra 2016. gada 23. augusta ziņojumu par pasaules humānās palīdzības samita iznākumu un samita dalībnieku uzņemtās saistības,

– ņemot vērā humānās palīdzības pārjaunošanu, ko savā vēstījumā ANO Starpaģentūru pastāvīgajai komitejai 2025. gada 10. martā ierosinājis ANO ģenerālsekretāra vietnieks humānās palīdzības jautājumos un ārkārtas palīdzības koordinators *Tom Fletcher*[2];

– ņemot vērā Komisijas 2021. gada 10. marta paziņojumu par ES humanitāro rīcību: jaunas problēmas, tie paši principi (COM(2021)0110),

– ņemot vērā Komisijas ES Sieviešu tiesību ceļvedi,

– ņemot vērā ES rīcības plānu attiecībā uz dzimumu līdztiesību un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu sievietēm ārējā darbībā (*GAP III*),

– ņemot vērā atjauninātās ES pamatnostādnes par starptautisko humanitāro tiesību ievērošanas veicināšanu[3],

– ņemot vērā Padomes 2018. gada 10. decembra secinājumus par sievietēm, mieru un drošību un ES stratēģisko pieeju sievietēm, mieram un drošībai (SMD),

– ņemot vērā Padomes 2021. gada 20. maija secinājumus par ES humanitāro rīcību, 2023. gada 22. maija secinājumus par humānās palīdzības finansējuma deficīta novēršanu, 2024. gada 7. maija secinājumus par aizsardzību humānās palīdzības kontekstā un 2024. gada 24. jūnija secinājumus par atjauninātajām ES pamatnostādnēm par bērniem un bruņotiem konfliktiem,

---

1 OV L 163, 2.7.1996., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/1257/oj.

2 Ārkārtas palīdzības koordinatora *Tom Fletcher* vēstījums humānās palīdzības sniedzēju kopienai, 2025. gada 10. marts.

3 OV C 303, 15.12.2009., 12. lpp.

– ņemot vērā Padomes 2024. gada 16. decembra secinājumus par Eiropas komandas atbalsta pastiprināšanu globālajai nodrošinātībai ar pārtiku un uzturam,

– ņemot vērā Pasaules Pārtikas programmas 2025. gadam globālo perspektīvu,

– ņemot vērā ANO Humānās palīdzības koordinācijas biroja (*OCHA*) 2025. gada pārskatu par globālo situāciju humānās palīdzības jomā,

– ņemot vērā ANO Dzimumu līdztiesības un sieviešu iespēju veicināšanas iestādes "UN Women" 2025. gada ziņojumu "At a breaking point: The impact of foreign aid cuts on women's organizations in humanitarian crises worldwide" [Lūzuma punkts: ārvalstu palīdzības samazināšanas ietekme uz sieviešu organizācijām pasaulē humanitāras krīzes laikā],

– ņemot vērā Starptautiskās Sarkanā Krusta komitejas 2024. gada ziņojumu par starptautiskajām humanitārajām tiesībām un mūsdienu bruņoto konfliktu radītajiem izaicinājumiem,

– ņemot vērā Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) 2025. gada pārskatu par valstīm, kurās valda nestabila situācija,

– ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas 2025. gada 18. jūnija Īpašo ziņojumu 15/2025 "Attālināti pārvaldīta Eiropas Savienības humānā palīdzība: var glābt dzīvības, tomēr pieeja ir nepilnīga",

– ņemot vērā koalīcijas "Equal Measures 2030" ziņojumu "Findings from the 2024 SDG Gender Index: A gender equal future in crisis?" [No 2024. gada IAM dzimumu indeksa izrietošie konstatējumi: dzimumlīdztiesīgas nākotnes krīze?],

– ņemot vērā G7 valstu ārlietu ministru 2022. gada 13. maija paziņojumu par preventīvas rīcības stiprināšanu humānās palīdzības jomā,

– ņemot vērā Ceturtās starptautiskās konferences par attīstības finansēšanu noslēguma dokumentu, sauktu arī par Seviļas apņemšanos (*Compromiso de Sevilla*),

– ņemot vērā Eiropas Civilās aizsardzības un humānās palīdzības operāciju ģenerāldirektorāta (DG ECHO) 2023. gada norādījumus "Promoting Equitable Partnerships with Local Responders in Humanitarian Settings" [Taisnīgu partnerību veidošana ar vietējiem palīdzības sniedzējiem humanitāras krīzes skartajās teritorijās],

– ņemot vērā 2022. gada marta Humānās palīdzības sniedzēju deklarāciju par klimatu un vidi,

– ņemot vērā apņemšanos pastiprināt starptautisko humanitāro tiesību (SHT) ievērošanu, tās popularizējot, izplatot un īstenojot, un aizsargāt humānās palīdzības un medicīnisko personālu, ko ES un tās dalībvalstis un to nacionālās biedrības pieņēma Sarkanā Krusta un Sarkanā Pusmēness kustības 34. starptautiskajā konferencē,

– ņemot vērā apņemšanos atbloķēt un atvieglot piekļuvi humānajai palīdzībai, proti, nodrošināt lielāku politisko un diplomātisko iesaisti un lielāku atbalstu humānās palīdzības sniedzējiem, ko ES un tās dalībvalstis pieņēma Sarkanā Krusta un Sarkanā Pusmēness kustības 34. starptautiskajā konferencē,

– ņemot vērā Parlamenta 2025. gada 7. maija rezolūciju par pārstrādātu ilgtermiņa budžetu Savienībai mainīgā pasaulē[4],

– ņemot vērā 2021. gada 24. jūnija rezolūciju par seksuālās un reproduktīvās veselības un tiesību uz to stāvokli Eiropas Savienībā sieviešu veselības kontekstā[5],

– ņemot vērā 2018. gada 29. novembra rezolūciju par sieviešu ar invaliditāti stāvokli[6],

– ņemot vērā rezolūcijas par humāno palīdzību, it īpaši 2021. gada 15. decembra rezolūciju par jauniem ES humanitārās rīcības virzieniem[7], 2022. gada 6. jūlija rezolūciju par pievēršanos nodrošinātībai ar pārtiku jaunattīstības valstīs[8] un 2023. gada 23. novembra rezolūciju par inovatīvas humanitārās palīdzības stratēģijas izveidi: pašreizējo un aizmirsto krīžu izvirzīšana priekšplānā[9],

– ņemot vērā Reglamenta 55. pantu,

– ņemot vērā Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komitejas atzinumu,

– ņemot vērā Attīstības komitejas ziņojumu (A10-0257/2025),

A. tā kā, ņemot vērā to, ka pašlaik ļoti lielam skaitam cilvēku ir nepieciešama steidzama humānā palīdzība un palielinās to vietu skaits, kurās ir nestabila situācija – tostarp salīdzinājumā ar 2023. gadu ir palielinājies bruņotu konfliktu skaits –, daudzpusējā humānās palīdzības sistēma saskaras ar vēl nebijušiem izaicinājumiem; tā kā saskaņā ar aplēsēm 2025. gadā 305 miljoniem

---

4 Pieņemtie teksti, P10_TA(2025)0090.
5 OV C 81, 18.2.2022., 43. lpp.
6 OV C 363, 28.10.2020., 164. lpp.
7 OV C 251, 30.6.2022., 80. lpp.
8 OV C 47, 7.2.2023., 149. lpp.
9 OV C, C/2024/4223, 24.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4223/oj.

cilvēku visā pasaulē būs nepieciešama steidzama humānā palīdzība un aizsardzība[10]; tā kā ar polikrīzi saprot sarežģītu vienlaicīgi un savstarpēji saistītu pastāvošu krīžu kopumu[11];

B. tā kā saskaņā ar aplēsēm visā pasaulē vairāk nekā 319 miljoni cilvēku saskaras ar akūtu pārtikas trūkumu un aptuveni 70 % no viņiem dzīvo vietās, kurās ir nestabila situācija vai kuras skar konflikti[12] un kurās aptuveni piektā daļa iedzīvotāju cieš badu; tā kā starptautiskā sadarbība – it īpaši ar partneriem, kas spēj sniegt būtisku palīdzību –, tostarp transatlantiskā sadarbība, joprojām ir izšķiroši svarīga šo problēmu risināšanā, it sevišķi nodrošinātības ar pārtiku jomā;

C. tā kā līdz 2030. gadam vairāk nekā 90 % pasaules nabadzīgo iedzīvotāju būs Āfrikā; tā kā uztura, veselības aizsardzības un izglītības nodrošināšana ir izšķiroši svarīga, lai šiem iedzīvotājiem palīdzētu izkļūtu no nabadzības slazda; tā kā saskaņā ar aplēsēm 2025. gadā vislielākās humanitārās vajadzības būs Austrumāfrikā un Dienvidāfrikā, kur humānā palīdzība ir nepieciešama 85 miljoniem cilvēku; tā kā krīze Sudānā vien ir izraisījusi 35 % no šīm vajadzībām;

D. tā kā situācija Afganistānā rada vēl lielāku spiedienu uz jau tā nepietiekamajiem humānās palīdzības resursiem un pasliktina miljoniem cilvēku – to skaitā sieviešu un meiteņu –, kas cīnās par izdzīvošanu, nožēlojamo stāvokli;

E. tā kā saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu jautājumos biroja (UNHCR) dokumentēto informāciju visā pasaulē piespiedu kārtā ir pārvietoti vairāk nekā 122 miljoni cilvēku un gandrīz 60 % no viņiem dzīvo vietās, kurās ir nestabila situācija vai kuras skar konflikti, un tā kā no šīm vietām nāk vairāk nekā 70 % patvēruma meklētāju, kas ierodas ES[13];

F. tā kā humānās palīdzības sistēma saskaras ar plašu finansējuma krīzi; tā kā 2024. gadā ANO aicinājums nodrošināt humānās palīdzības sniegšanai 50 miljardus USD tika apmierināts tikai 43 % apmērā; tā kā ASV Starptautiskās attīstības aģentūras (*USAID*) programmu likvidēšana un citu nozīmīgu līdzekļu devēju, to skaitā vairāku ES dalībvalstu, ārvalstu palīdzības samazināšanās ir vēl vairāk saasinājusi situāciju humānās palīdzības jomā un izraisījusi humanitārās, dzimumu līdztiesības, veselības aizsardzības un klimata iniciatīvām paredzētā globālā finansējuma satraucošu

---

10 OCHA, Pārskats par globālo situāciju humānās palīdzības jomā 2025. gadā.

11 Kopīgais pētniecības centrs, “Unraveling the polycrisis with foresight and innovation”, 2025. gada 26. marts.

12 Pasaules Pārtikas programmas 2025. gadam globālā perspektīva.

13 UNHCR, Mid-Year Trends [ziņojums par tendencēm pirmajā pusgadā], 2024. gada 9. oktobris.

samazināšanos; tā kā līdz 2025. gada jūlijam tika rasti tikai 13 %[14] no finansējuma, kas nepieciešams, lai apmierinātu ANO 2025. gada aicinājumu sniegt humāno palīdzību 188 miljoniem cilvēku 72 valstīs; tā kā *USAID* līdzekļu samazināšanas dēļ nāves riskam laikposmā līdz 2030. gadam ir pakļauti vairāk nekā 14 miljoni cilvēku; tā kā tas skar arī vairāk nekā 4,5 miljonus bērnu, kas jaunāki par pieciem gadiem[15]; tā kā finansējuma samazināšana padziļina bada krīzi laikā, kad akūts pārtikas trūkums ir sasniedzis visu laiku augstāko līmeni; tā kā šī samazināšana nesamērīgi ietekmē sievietes, meitenes, personas ar invaliditāti un lauku un attālos apvidos dzīvojošas personas, saasinot pastāvošo nevienlīdzību[16]; tā kā vienas no vissmagāk skartajām organizācijām ir vietējā un valsts līmeņa sieviešu vadītās un sieviešu tiesību organizācijas; tā kā šī samazināšana rada papildu apdraudējumu iekšzemē pārvietoto personu, bēgļu un neaizsargātu grupu drošību un labklājību; tā kā šī samazināšana postoši ietekmē globālo veselību – jo nevienlīdzīgas piekļuves slimību ārstēšanai un profilaksei, pamatpakalpojumiem un pamatprecēm dēļ palielinās vispārējie mirstības, saslimstības un invaliditātes rādītāji un infekcijas slimību uzliesmošanas un pandēmijas risks – un nodrošinātību ar pārtiku;

G. tā kā starp aicinājumiem sniegt humāno palīdzību pastāv uzkrītošs līdzsvara trūkums finansējuma ziņā, kas liecina par to, ka tiek aizmirsts vairāk krīžu; tā kā aizmirsta krīze tiek definēta kā nopietna, ieilgusi humanitārās krīzes situācija, kad tās skartie iedzīvotāji nesaņem starptautisko palīdzību vai to saņem nepietiekamā apmērā un kad nav politiskas apņemšanās šo krīzi atrisināt, daļēji mediju intereses trūkuma dēļ;

H. tā kā pašreizējā daudzgadu finanšu shēmā (DFS) humānajai palīdzībai paredzētie līdzekļi nav pietiekami, kā rezultātā regulāri tiek izmantota rezerve palīdzībai ārkārtas gadījumos; tā kā ES ir jāaicina citi dalībnieki pastiprināt centienus humānās palīdzības sniegšanā; tā kā humānajai palīdzībai būtu ne tikai jāatbalsta, bet arī jāmobilizē vietējās kopienas un jāpanāk to iesaiste palīdzības sniegšanos centienos;

I. tā kā saikne starp humāno palīdzību, attīstību un mieru ir izšķiroši svarīga humanitāras krīzes skartajās teritorijās, jo tā veicina koordināciju, sadarbību un saskaņotību starp attiecīgajām nozarēm, lai papildus tūlītējas palīdzības sniegšanai novērstu ieilgušas krīzes pamatcēloņus; tā kā ES un tās dalībvalstis kopā sniedz 42 % no globālās attīstības palīdzības; tā kā saskaņā ar ESAO prognozēm

---

14 Baltais nams, “Reevualuation and Realigning United States Foreign Aid” , 2025. gada 20. janvāris.

15 The Lancet, *Evaluating the impact of two decades of USAID interventions and projecting the effects of defunding on mortality up to 2030: a retrospective impact evaluation and forecasting analysis*.

16 *Save the Children*, *Girls Pay the Price As Aid Cuts Hit Countries with Deepest Gender Inequality*, 2025. gada 11. oktobris.

oficiālā attīstības palīdzība (OAP) 2025. gadā būs samazinājusies par 9–17 %[17]; tā kā Komisija plāno ar iniciatīvas "Global Gateway" palīdzību līdz 2027. gadam ilgtspējīgu un iekļaujošu investīciju veidā mobilizēt līdz 300 miljardiem EUR; tā kā vietās, kur ir nestabila situācija, ir nepieciešama īpaša ES pieeja un stratēģija;

J. tā kā konflikti, klimata pārmaiņas un ekonomiskie faktori ir trīs galvenie iemesli tam, ka palielinās humanitārās vajadzības, un tā kā tos izraisa cilvēka darbība un ir iespējams novērst, īstenojot saskaņotus un kopīgus centienus; tā kā reģistrēto bruņoto konfliktu skaits 2023. gadā sasniedza savu līdz šim augstāko punktu; tā kā klimata pārmaiņu un vides degradācijas sekas izraisa vēl lielāku nestabilitāti, jaunus konfliktus, ar klimatu saistītus apdraudējumus, dabas katastrofas, resursu, tostarp ūdens un pārtikas, trūkumu, iekšējo pārvietošanu un neatbilstīgu migrāciju, kas nesamērīgi ietekmē sievietes un neaizsargātas grupas;

K. tā kā satraukumu rada tas, ka valdības spēki arvien biežāk atsakās sniegt drošu un netraucētu piekļuvi humānajai palīdzībai cilvēkiem, kam tā nepieciešama dažādās situācijās, tostarp konfliktu, dabas katastrofu un slimību uzliesmojumu laikā, – un šādu atteikumu pieaugums ir vērojams arī nevalstisku bruņotu grupu kontrolētās teritorijās – un tā kā šo situāciju vēl vairāk saasina bīstamu un kaitējošu tendenču pieaugums SHT un humānisma, objektivitātes, neitralitātes un neatkarības principu interpretēšanā un piemērošanā; tā kā piekļuves humānajai palīdzībai tīša atteikšana un instrumentalizācija politiskas vai militāras programmas virzīšanai ir pretrunā SHT paredzētajiem pienākumiem;

L. tā kā SHT neievērošanas rezultātā pastāvīgi un plaši tiek pārkāptas SHT un starptautiskās cilvēktiesības, par ko liecina tīši uzbrukumi civiliedzīvotājiem, svarīgu infrastruktūras objektu, tādu kā skolas un slimnīcas, iznīcināšana, pret humānās palīdzības darbiniekiem vērsti uzbrukumi, plaši izplatīta seksuālā vardarbība un bērnu kaujinieku vervēšana; tā kā pieaug bruņotu nevalstisko dalībnieku skaits un ietekme globālos konfliktos un šīs nevalstiskās bruņotās grupas ir veikušas dažus no nāvējošākajiem uzbrukumiem civiliedzīvotājiem; tā kā ir reģistrēts vēl nepieredzēts skaits uzbrukumu humānās palīdzības darbiniekiem, civiliedzīvotājiem un civilajai infrastruktūrai, kurus galvenokārt izraisa konflikti Gazā un Sudānā[18];

M. tā kā saskaņā ar ANO datiem 2023. gadā 50 kilometru rādiusā no konflikta zonas dzīvoja vairāk nekā 600 miljoni sieviešu un meiteņu, t. i., vairāk nekā par 50 % vairāk nekā pirms desmit gadiem;

---

17 ESAO, Oficiālās attīstības palīdzības samazināšana, 2025. gada 26. jūnijs.

18 OCHA, Pasaules humanitārā diena:uzbrukumi humānās palīdzības darbiniekiem sasnieguši jaunu rekordu, humānās palīdzības sniedzēji pieprasa steidzamu rīcību, 2025. gada 19. augusts.

N. tā kā ir ievērojami palielinājusies ar konfliktiem saistīta seksuālā vardarbība: ANO 2023. gadā reģistrēja 3688 pārbaudītus ar konfliktiem saistītas seksuālas vardarbības gadījumus, t. i., par 50 % vairāk nekā iepriekšējā gadā, un tā kā 95 % no šiem pārbaudītajiem gadījumiem bija pret sievietēm un meitenēm vērsta seksuālā vardarbība un 32 % no cietušajiem bija bērni[19];

O. tā kā konfliktu un krīžu laikā esošā dzimumu nevienlīdzība bieži vien pastiprinās, kā rezultātā nesamērīgi tiek skartas sievietes un meitenes – no pārvietošanas un uz dzimumu balstīta vardarbības līdz izslēgšanai no dzīvības glābšanas pakalpojumiem un lēmumu pieņemšanas; tā kā sievietes, pusaudzes, personas ar invaliditāti, pirmiedzīvotāji, *LGBTQI+* personas un vecāka gadagājuma cilvēki bieži vien saskaras ar papildu neaizsargātību un neaizsargātības riska faktoriem, kas savstarpēji pārklājas, un tā kā tas ir jāņem vērā; tā kā dzimumu līdztiesībai paredzētās divpusējās palīdzības īpatsvars humānās palīdzības sektorā vēsturiski ir bijis zems un pēdējos gados tas ir pazeminājies vēl vairāk (2021. un 2022. gadā tas bija 17 %[20]); tā kā sievietēm ir ļoti svarīga loma kā neatliekamās palīdzības sniedzējām humanitāras krīzes skartās teritorijās; tā kā investēšana dzimumu līdztiesībā glābj dzīvības humanitāras krīzes skartās teritorijās; tā kā fakti liecina, ka dzimumvērīgai humānās palīdzības plānošanai ir augsta atdeve, proti, astoņi ASV dolāri no katra ieguldītā ASV dolāra[21], taču joprojām pastāv problēmas attiecībā uz prioritātes piešķiršanu;

P. tā kā vardarbība pret sievietēm visās tās izpausmēs (fiziskā, seksuālā, psiholoģiskā, ekonomiskā un kibervardarbība) ir cilvēktiesību pārkāpums, galējs sieviešu diskriminācijas veids un viens no galvenajiem šķēršļiem dzimumu līdztiesības panākšanai;

Q. tā kā pret dzimumu līdztiesību noskaņotas kustības arvien vairāk izmanto humanitāras krīzes, lai vērstos pret dzimumu līdztiesību un deleģitimizētu sieviešu organizācijas, arī ES partnervalstīs;

R. tā kā puse no krīžu skartajiem iedzīvotājiem ir bērni un satraukumu rada viņu tiesību pārkāpšanas līmenis, ko pastiprina krass finansējuma samazinājums uz bērniem orientētām iniciatīvām un programmām; tā kā vairāk nekā 473 miljoni bērnu – vairāk nekā sestā daļa no visiem pasaules bērniem – tagad dzīvo konfliktu skartās teritorijās; tā kā ir palielinājusies bērnu kareivju vervēšana; tā kā pastāv liela iespējamība, ka bērni tiks nogalināti vai sakropļoti,

---

19 ANO ģenerālsekretāra īpašā pārstāvja jautājumos par seksuālu vardarbību konfliktos birojs, ANO ģenerālsekretāra 15. ziņojums par seksuālu vardarbību, kas saistīta ar konfliktiem, 2024. gada 4. aprīlis.

20 ESAO, Development Finance for Gender Equality 2024, *OECD Publishing*, Parīze, 2024. gads.

21 UN Women, *Facts and figures:Humanitarian action*, 2025. gada 15. aprīlis.

bruņotu grupu savervēti vai seksuāli izmantoti biežāk nekā pieaugušie; tā kā saskaņā ar aplēsēm vairāk nekā 52 miljoni bērnu konfliktu skartajās valstīs neapmeklē skolu[22];

S. tā kā baznīcas un reliģiskās organizācijas, pateicoties kopienās baudītajai uzticībai, spējai mobilizēt brīvprātīgos un biežajai klātbūtnei grūti sasniedzamās teritorijās, sniedz unikālu pievienoto vērtību reaģēšanai krīzes situācijā; tā kā to ilgtermiņa saistības un holistiska pieeja atbalstam (apvienojot materiālo un psihosociālo palīdzību) ir ļoti svarīgas noturības un ilgstoša miera veidošanai,

SHT ievērošanas nodrošināšana un nepieciešamība pēc ES stratēģijas humanitārās diplomātijas jomā

1. atzinīgi vērtē Komisijas apņemšanos finansēt humāno palīdzību, ES un tās dalībvalstīm saglabājot globālo līderību uz vajadzībām balstītas humānās palīdzības sniegšanā; uzstāj uz to, ka visām valstīm un konfliktā iesaistītajām pusēm ir pienākums ievērot SHT un starptautiskās cilvēktiesības un nodrošināt to ievērošanu, kā arī tās ir atbildīgas par šo ievērošanu un tās nodrošināšanu, ka par prioritāti ir jānosaka civiliedzīvotāju aizsardzība un ka tiem arī turpmāk jābūt svarīgam ES ārējās darbības, tostarp humānās palīdzības sniegšanas, mērķim; aicina ES arī turpmāk stiprināt neapspriežamo humanitāro principu – cilvēciskuma, objektivitātes, neitralitātes un neatkarības – svarīgumu, jo tie tiek pakļauti arvien lielākiem izaicinājumiem, un aktīvi atbalstīt SHT ievērošanu, piemērojot uz noteikumiem un vajadzībām balstītu humanitāro pieeju un atturoties no partnerībām, kas mazina šo principu nozīmīgumu; ņemot vērā pašreizējo tendenci atņemt prioritāti humānajai palīdzībai, it īpaši tai, ko sniedz sievietēm un meitenēm, atgādina, ka saskaņā ar LES 3. panta 5. punktu ES veicina cilvēktiesību aizsardzību un veicina starptautisko tiesību, tostarp ANO Statūtos noteikto principu, stingru ievērošanu un pilnveidošanu, kā arī saskaņā ar LES 2. pantu atbalsta dzimumu līdztiesību kā vienu no tās pamatprincipiem; uzsver, ka ir svarīgi veicināt vispārēju piekļuvi seksuālās un reproduktīvās veselības aprūpes pakalpojumiem, kas ir daļa no ES humanitārās rīcības un ES apņemšanās nodrošināt piekļuvi reproduktīvās un mātes veselības aprūpes pakalpojumiem;

2. pauž satraukumu par SHT pārkāpumu skaita pieaugumu pēdējos gados, par dažiem no kuriem ir ziņots kā par stratēģiskām karadarbības metodēm; pauž nožēlu par humanitārās telpas sašaurināšanos un SHT un humanitāro principu ievērošanas mazināšanos, jo šie procesi rada būtiskus šķēršļus dzīvību glābjošas palīdzības sniegšanai vairākās konfliktu skartās vietās; stingri nosoda satraucošo pret civiliedzīvotājiem un viņu izdzīvošanai nepieciešamo infrastruktūru vērsto uzbrukumu skaita pieaugumu un

---

22 *UNICEF*, *“Not the new normal” – 2024 'one of the worst years in UNICEF’s history' for children in conflict*, 2024. gada 28. decembris.

uzbrukumus humānās palīdzības darbiniekiem; nosoda kliedzošo nevērību pret medicīnas iestāžu un to aprīkojuma aizsardzību, jo gandrīz visu konfliktu laikā tiek veikti uzbrukumi slimnīcām, tādējādi pārkāpjot ANO Drošības padomes 2016. gada 3. maija Rezolūciju Nr. 2286(2016) par ievainoto un slimo personu, kā arī medicīniskā un humānās palīdzības personāla aizsardzību bruņotos konfliktos; prasa saukt pie atbildības par šādiem sistemātiskiem uzbrukumiem atbildīgās personas un aicina ES apsvērt iespēju noteikt sankcijas pret valsts vai nevalstiskiem dalībniekiem, kas tīši kavē piekļuvi humānajai palīdzībai;

3. aicina Komisiju un dalībvalstis pastiprināt darbības SHT pārkāpumu novēršanai un pievērsties nepilnībām SHT pārkāpumu uzraudzībā, izmantojot objektīvu un neatkarīgu datu vākšanu un efektīvāku, uz pierādījumiem balstītu aizstāvību, lai sauktu pie atbildības nozieguma izdarītājus; aicina Komisiju atbalstīt mehānismus, kas paredzēti ar piekļuvi humānajai palīdzībai saistītu izaicinājumu uzraudzībai konfliktu skartās teritorijās un ziņošanai par tiem;

4. atzinīgi vērtē ANO Drošības padomes Rezolūciju Nr. 2730(2024) par humānās palīdzības darbinieku un ANO un saistītā personāla aizsardzību bruņotos konfliktos; uzsver SHT noteikto pienākumu respektēt un aizsargāt humānās palīdzības personālu, kā arī to, ka ir svarīgi atbalstīt neatkarīgu, neitrālu un objektīvu humanitāro rīcību, aizsargājot humanitāro telpu no tiešiem uzbrukumiem, terorisma apkarošanas politikas un sankciju režīmu neplānotas ietekmes, politizācijas un maldinošiem vēstījumiem;

5. prasa veikt konkrētus pasākumus, lai nodrošinātu humānās palīdzības darbinieku drošības un drošuma aizsardzības pasākumu efektīvu īstenošanu saskaņā ar ANO Drošības padomes Rezolūciju Nr. 2730(2024), tostarp noteikt pienākumu nodrošināt izmeklēšanu, pārredzamību un SHT pārkāpumu objektīvu izmeklēšanu; uzsver nepieciešamību ņemt vērā to, ka vietējie darbinieki – kas saskaras ar paaugstinātu risku drošumam un drošībai – ir mazāk aizsargāti, un nodrošināt viņiem īpašu aizsardzību; aicina Komisiju atbalstīt drošuma un drošības pasākumus humānās palīdzības darbinieku aizsardzībai un pieprasīt atbildību par uzbrukumiem, kas vērsti pret viņiem; atkārtoti norāda, ka liela nozīme ir ātras reaģēšanas mehānismiem, kas, balstoties uz tādiem piemēriem kā iniciatīva “Aizsargāsim palīdzības darbiniekus”, piedāvā tūlītēju finansiālu, juridisku un psihosociālu palīdzību humānās palīdzības darbiniekiem, kuri saskaras ar aizturēšanu, iebiedēšanu vai citiem ar drošību saistītiem incidentiem;

6. pauž bažas par pieaugošajiem draudiem cilvēktiesību aizstāvjiem un brīvprātīgajiem humānās palīdzības sniedzējiem, viņu vajāšanu un viņu darba kriminalizēšanu konfliktu un krīžu skartajās vietās; prasa ES noteikt viņu aizsardzību par vienu no savas humanitārās iesaistes prioritātēm; pauž nožēlu par arvien biežākajiem mēģinājumiem bez

leģitīma pamata bažām kriminalizēt humānās palīdzības sniegšanu, it īpaši dzīvību glābjošus intervences pasākumus, kas paredzēti cilvēkiem, kuri bēg no konflikta, vardarbības, vajāšanas vai nabadzības; prasa pieņemt aizsargājošu tiesisko regulējumu, lai risinātu palīdzības sniegšanas kriminalizēšanas problēmu, apkarotu nesodāmību un sankciju režīmos iekļautu ar humāno palīdzību saistītus izņēmumus, kā arī pieņemt pasākumus, lai novērstu humānās palīdzības darbinieku veiktā darba kriminalizēšanu terorisma apkarošanas tiesību aktos;

7. apstiprina savu atbalstu multilaterālismam, kurā centrālā loma ir ANO; uzsver, ka ES darbībām ir jābūt koordinētām un saskaņotām ar starptautiskām struktūrām, un aicina Komisiju turpināt sniegt izšķiroši svarīgu atbalstu dažādām ANO vienībām humānās palīdzības jomā, lai uzturētu humanitāro principu un SHT ievērošanu; atkārtoti apstiprina pienākumu ievērot ANO vienību pilnvaras un atvieglot to īstenošanu un stingri nosoda jebkādus mēģinājumus kavēt, ierobežot vai mazināt ANO aģentūru spēju efektīvi pildīt savus humanitāros pienākumus;

8. uzsver nepieciešamību steidzami risināt bezprecedenta humanitāro krīzi Sudānā un Kongo Demokrātiskajā Republikā (KDR), kuras ir vienas no nopietnākajām pašreizējām krīzēm pasaulē, par ko liecina tas, ka vienai trešdaļai Sudānas iedzīvotāju ir steidzami nepieciešama humānā palīdzība un daudzās tās daļās ir konstatēts satraucošs pārtikas trūkuma līmenis un pat bads; līdzīga situācija ir KDR, kur humānā palīdzība ir nepieciešama 21 miljonam cilvēku; aicina visas konfliktā iesaistītās puses nodrošināt drošu un netraucētu piekļuvi humānajai palīdzībai saskaņā ar humanitārajiem principiem un respektēt un aizsargāt humānās palīdzības personālu; turklāt prasa ES un tās dalībvalstīm palielināt humāno palīdzību Sudānai un KDR, kā arī to kaimiņvalstīm un it īpaši finansēt atbalsta sniegšanu personām, kuras pārcietušas ar konfliktiem saistītu seksuālu vardarbību, vietējās noturības un aizsardzības programmas un programmas, kas veicina sieviešu un bērnu tiesības un dzimumu līdztiesību;

9. uzsver, ka humāno palīdzību un līdz ar to badu nekādā gadījumā nedrīkst politizēt un izmantot kā ieroci un ka tai būtu jāsasniedz civiliedzīvotāji, kuriem tā ir nepieciešama, bez šķēršļu likšanas un manipulēšanas, pilnībā ievērojot SHT; atkārtoti norāda, ka sadales vietas, civiliedzīvotāji, humānās palīdzības darbinieki un medicīniskais personāls ir jāaizsargā un tie nedrīkst kļūt par militāras darbības mērķi; pauž sašutumu par 508 humānās palīdzības darbinieku nogalināšanu, kā arī par atkārtotajiem uzbrukumiem slimnīcām un humānās palīdzības konvojiem; stingri iebilst pret jebkādu tādu palīdzības sadales sistēmu Gazā, kas nav savienojama ar humanitārajiem principiem; pauž nožēlu par to, ka šādas sadales sistēmas dēļ ir nogalināti vairāk nekā tūkstotis palestīniešu, kas meklēja palīdzību; pieprasa starptautisku reakciju un izmeklēšanu,

lai nodrošinātu saukšanu pie atbildības par iespējamiem starptautisko tiesību pārkāpumiem, kas notikuši Gazas Humānās palīdzības fonda pārvaldītajās vietās;

10. prasa nodrošināt netraucētu, ANO koordinētu liela mēroga humanitārās palīdzības sniegšanu saskaņā ar humanitārajiem principiem; prasa atvērt visas attiecīgās robežšķērsošanas vietas, atgādinot, ka piekļuves dzīvību glābjošai humānajai palīdzībai liegšana ir kolektīva sodīšana, kas ir kara noziegums; uzsver, ka saskaņā ar LESD 214. pantu steidzami ir jānodrošina pilnīga, ātra, droša un netraucēta piekļuve Gazas joslai un visā tās teritorijā visām starptautiskajām humānās palīdzības struktūrām un it īpaši tām, kas ir daļa no ANO tīkla; uzsver Apvienoto Nāciju Organizācijas Palīdzības un darba aģentūras Palestīnas bēgļiem Tuvajos Austrumos (*UNRWA*) centrālo lomu humānās palīdzības sniegšanā palestīniešu bēgļiem un pauž nožēlu par mēģinājumiem to deleģitimizēt; prasa pilnībā atjaunot *UNRWA* pilnvaras un finansēšanu – pastāvot stingrai uzraudzībai un pārskatatbildībai –, nodrošinot ilgtermiņa, ilgtspējīgu, daudzgadu un paredzamu finansējumu reformētajai *UNRWA*, lai sniegtu vitāli svarīgus pakalpojumus palestīniešu bēgļiem, un novēršot turpmākas humanitārās krīzes;

11. prasa arī saglabāt un pat pastiprināt ES humāno palīdzību civiliedzīvotājiem, kurus skāris Krievijas agresijas karš pret Ukrainu, īpašu uzmanību pievēršot iekšzemē pārvietoto personu, bēgļu, vecāka gadagājuma cilvēku un bērnu, tostarp no deportācijas uz Krievijas Federāciju un okupētajām teritorijām cietušo, vajadzībām;

12. it īpaši uzsver stāvokli Afganistānā, kas saskaras ar smagu un sarežģītu humanitāro krīzi un kur vairāk nekā 23,7 miljoniem cilvēku ir nepieciešama palīdzība; atzīmē, ka situācija valstī, visticamāk, pasliktināsies vēl vairāk bēgļu izraidīšanas no Pakistānas un Irānas un reģionā valdošās nestabilitātes dēļ; atzinīgi vērtē ES apņemšanos sniegt atbalstu 266 miljonu EUR apjomā un prasa veikt mērķtiecīgas darbības vietējā līmenī, lai palīdzētu sievietēm un meitenēm;

13. atkārtoti aicina Komisiju kopā ar dalībvalstīm, Eiropas Ārējās darbības dienestu (EĀDD) un ES īpašajiem pārstāvjiem (ESĪP), apspriežoties ar humānās palīdzības sniedzējiem, izstrādāt ES humanitārās diplomātijas stratēģiju, lai pastiprinātu centienus un nodrošinātu sistemātiskāku un saskaņotāku pieeju humanitārajai diplomātijai un vienlaikus pielāgotos pastāvīgi mainīgajiem apstākļiem, izmantojot visus pieejamos instrumentus – šajā nolūkā ar politiska dialoga palīdzību maksimāli izmantojot ES politisko un ekonomisko ietekmi un tirdzniecības un palīdzības sniegšanas attiecības –, lai nodrošinātu piekļuvi humānajai palīdzībai, aizsargātu humānās palīdzības darbiniekus un saglabātu humānās palīdzības telpu bruņotos konfliktos, tostarp, risinot sarunas par karadarbības pārtraukšanu, humanitārajām pauzēm, drošas pārvietošanās kanāliem civiliedzīvotājiem un pirmās nepieciešamības preču piegādi

aktīva konflikta zonās; mudina Komisiju kopā ar dalībvalstīm, EĀDD un ESĪP nodrošināt, ka augsta līmeņa humanitārās jomas diplomāti sistemātiski tiek informēti par humānās palīdzības sniedzēju – ar kuriem būtu regulāri jāapspriežas – operacionālo pieredzi;

14. aicina Komisiju pastiprināt darbības, kuru mērķis ir, izmantojot datu vākšanu un efektīvāku, uz pierādījumiem balstītu aizstāvību, novērst SHT pārkāpumus un trūkumus SHT pārkāpumu uzraudzībā;

15. uzsver, ka ir nepieciešama neatkarīga humānās palīdzības sniedzēju piekļuve visiem ar migrāciju saistītajiem objektiem, tostarp aizturēšanas centriem, karstajiem punktiem un neoficiālajām pierobežas zonām, kurās sievietes un *LGBTIQ*+ personas saskaras ar paaugstinātu vardarbības un ekspluatācijas risku, kā arī pamatpakalpojumu, tostarp seksuālās un reproduktīvās veselības aprūpes, atteikuma risku; prasa šādās vietās ieviest pārredzamus uzraudzības un pārskatatbildības mehānismus;

Humānās palīdzības finansēšana

16. atzinīgi vērtē ierosinājumu palielināt instrumentam "Eiropa pasaulē" paredzēto humānās palīdzības finansējumu līdz 25 miljardiem EUR un prasa nākamajā DFS ievērojami palielināt humānās palīdzības finansējumu un nodrošināt, ka tas ir pietiekams, paredzams un ilgtspējīgs, un vienlaikus uzsver, ka būtu jāierobežo elastība humānās palīdzības jomā, it īpaši, ņemot vērā pieaugošo starpību starp vajadzībām pēc humānās palīdzības un tai piešķirto finansējumu, un prasa arī palielināt ES interesi veicināt globālā miera panākšanu, stabilitāti un tās kā uzticama humānās palīdzības sniedzēja, kas savā darbībā balstās uz humanitārajiem principiem, starptautisko ticamību; stingri iesaka visām ES institūcijām un dalībvalstīm strādāt pie tā, lai veicinātu starptautisko sadarbību nolūkā kopīgi risināt globālus humanitāros izaicinājumus, it īpaši globālo pārtikas trūkumu;

17. aicina Komisiju saglabāt humānajai palīdzībai paredzētas īpašas budžeta pozīcijas un instrumentus, lai ievērotu neitralitātes, neatkarības un objektivitātes principu; iebilst pret nākamajā DFS ierosināto ES humānās palīdzības instrumenta apvienošanu ar Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu "Eiropa pasaulē" un uzsver – ir jānodrošina, ka rezerve palīdzībai ārkārtas gadījumos ir pietiekama, lai nepieciešamības gadījumā reaģētu gan uz iekšējām, gan ārējām vajadzībām;

18. prasa Komisijai nodrošināt, ka nākamajā DFS pastiprinātā elastība nāk par labu ES humanitārajai rīcībai, šajā nolūkā palielinot pārredzamību, un ka šī elastības pastiprināšana nenotiek uz neitralitātes, ietekmes, ticamības un paredzamības rēķina; atgādina, ka pārredzamība ir ļoti svarīga, lai nodrošinātu, ka nākamā DFS ir aizsargāta pret līdzekļu ļaunprātīgu izmantošanu, krāpšanu un

tiesiskuma principu un ES vērtību neievērošanu un ka ES finansētā humānā un attīstības palīdzība sasniedz tos civiliedzīvotājus, kuriem tā ir nepieciešama; aicina Komisiju pastiprināt savus uzraudzības mehānismus un nodrošināt vietējo partneru stingru atlasi, līdzekļu izmantošanas stingru uzraudzību un ciešāku sadarbību ar dalībvalstīm un starptautiskajiem dalībniekiem, lai novērstu līdzekļu novirzīšanas vai ļaunprātīgas izmantošanas risku; prasa ieviest stingrākus demokrātiskās uzraudzības mehānismus attiecībā uz humānajai palīdzībai paredzētā ES finansējuma piešķiršanu un izmantošanu, ņemot vērā pilsoniskās sabiedrības organizāciju ieteikumus ES finansēto humānās palīdzības operāciju uzraudzībā un izvērtēšanā;

19. atkārtoti apgalvo, ka ES kā globāla humānās palīdzības sniedzēja uzticamība būs atkarīga no tā, vai tā saglabās savu apņēmīgo, uz principiem balstīto, ilgstošo un iekļaujošo saistību uzņemšanos attiecībā uz reģioniem, kurus piemeklējusi humanitāra krīze, tostarp vietās, kur ir nestabila situācija, un aizmirstas krīzes gadījumos; atkārtoti norāda, ka humāno palīdzību nedrīkst pakārtot ģeopolitiskiem, migrācijas kontroles un drošības mērķiem, un brīdina no humanitārās rīcības instrumentalizēšanas, to izmantojot ES vai tās dalībvalstu ārpolitikas mērķu sasniegšanai;

20. atkārtoti aicina Komisiju izstrādāt saskaņotāku pieeju aizmirstām krīzēm un atskaitīties par savu apņemšanos 15 % no tās sākotnējā humānās palīdzības gada budžeta atvēlēt aizmirstām krīzēm un nepieļaut līdzekļu pārvietošanu no krīzēm, kurām jau tāpat ir nepietiekams finansējums; aicina Padomi labāk koordinēt dalībvalstu uzmanības veltīšanu un atbalstu šādām krīzēm;

21. vērš uzmanību uz īpašajiem izaicinājumiem, ar ko saskaras personas ar invaliditāti un viņu ģimenes humānās palīdzības pieejamības ziņā; uzsver, ka, neraugoties uz bērnu ievērojamo īpatsvaru OAP saņemošo valstu iedzīvotāju vidū un to, ka investēšana bērnos – ne tikai atsevišķās nozares prioritātēs – veicina viņu un kopienas, kurā viņi dzīvo, ilgstošu dzīves līmeņa uzlabošanos, bērniem pašlaik ir paredzēta tikai neliela daļa no OAP (12 %); uzsver, ka visos humānās palīdzības sniegšanas posmos, tostarp sagatavošanā, ārkārtas palīdzības sniegšanā un atveseļošanā, ir svarīgi par prioritāti noteikt bērniem specifiskas vajadzības, it īpaši izglītību un bērnu aizsardzību; uzsver, ka bērnu tiesību un labklājības aizsardzība ir svarīga ilgtermiņa noturībai un ilgtspējīgai attīstībai; aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt īpašus finansēšanas, plānošanas un koordinēšanas mehānismus, lai apmierinātu specifiskās bērnu vajadzības humanitāras krīzes skartās vietās;

22. uzsver, ka, ņemot vērā valstu atbildību par pietiekama un ilgtspējīga finansējuma nodrošināšanu, publiskajam finansējumam arī turpmāk vajadzētu vienam no galvenajiem humānās palīdzības finansēšanas avotiem, vienlaikus atzīstot, ka ar publisko finansējumu vien

nepietiks, lai novērstu humānās palīdzības finansējuma trūkumu, un uzsverot, ka ir jāapsver jauni finansējuma avoti, tostarp privātais sektors; tādēļ mudina Komisiju un dalībvalstis paplašināt līdzekļu bāzi, atbalstot inovatīvu pieeju un partnerību izstrādi, lai novērstu humānās palīdzības finansējuma trūkumu, šajā nolūkā sadarbojoties ar starptautiskām finanšu institūcijām, daudzpusējām attīstības bankām, privāto sektoru – ar nosacījumu, ka jebkāda privātu dalībnieku iesaiste atbilst humanitārajiem principiem un ka tiek nodrošināta pilnīga pārredzamība, – un zinātnieku aprindām, lai papildinātu starptautisko publisko humāno palīdzību un novērstu globālo humānās palīdzības finansējuma trūkumu; aicina Komisiju un dalībvalstis izpētīt progresīvus un ilgtspējīgus humānās palīdzības finansēšanas mehānismus; uzsver nepieciešamību sadarboties ar jaunām līdzekļu devējām valstīm, lai palielinātu to ieguldījumu humānās palīdzības sniegšanā;

23. atzinīgi vērtē ANO sākto humānās palīdzības pārjaunošanu un uzsver, ka tā ir jāizmanto kā iespēja nostiprināt humanitāros principus un tādu sistēmu, kas balstās uz vajadzībām un ir orientēta uz cilvēkiem, nevis kas tiecas tikai uz izmaksu samazināšanu; uzsver, ka līdzās efektivitātes un piemērotības izvirzītajam mērķim palielināšanai vienlīdz svarīgi ir nodrošināt pārskatatbildību par rezultātiem un ka centrāla loma joprojām ir izšķiroši svarīgiem elementiem, tādiem kā aizsardzības pilnvaras un pasākumi ar dzimumu saistītas vardarbības novēršanai, jo tie palīdz glābt dzīvību;

24. atzinīgi vērtē Komisijas būtiskos centienus padarīt humānās palīdzības piegādes ķēdes efektīvākas un piemērotākas izvirzītā mērķa sasniegšanai, ņemot vērā to, ka ar tām saistītās izmaksas ir gandrīz 70 % no humānās palīdzības sniegšanas izmaksām, kas tās padara par kritiski svarīgu jomu, kurai jāpievērš īpaša uzmanība pieaugošā finansējuma trūkuma novēršanā; mudina Komisiju turpināt izstrādāt un atbalstīt stratēģisku pieeju piegādes ķēdēm;

25. aicina dalībvalstis pildīt savu kolektīvo apņemšanos vismaz 0,7 % no nacionālā kopienākuma (NKI) atvēlēt OAP, lai sasniegtu noteikto mērķrādītāju, proti, līdz 2030. gadam panākt, ka 0,2 % no NKI tiek atvēlēti OAP vismazāk attīstītajām valstīm, un 10 % no OAP piešķirt humanitārajai rīcībai; aicina Komisiju nodrošināt, ka ar humāno palīdzību tiek pienācīgi apmierinātas sieviešu un meiteņu vajadzības, tādējādi kalpojot par stratēģisku investīciju, kam sniedz ilgtermiņa labumu visiem, un tajā pašā laikā pauž nožēlu par to, ka sieviešu tiesību organizācijām joprojām sistemātiski trūkst finansējuma un tās saņem mazāk nekā 1 % no globālās OAP[23];

---

23 *ODI* politikas kopsavilkuma dokuments “Where next for feminist foreign policy on funding feminist movements?”, - https://media.odi.org/documents/ODI-ET-FundingMovements-PB-EN-May24-Final.pdf, 2024. gada maijs.

26. pauž bažas par iespējamo ES delegāciju personāla samazināšanu, tostarp trešās valstīs, kur tiek sniegta ievērojama humānā palīdzība; uzskata, ka, gluži pretēji, ir svarīgi stiprināt šīs struktūras visaugstākā riska valstīs;

Integrētas pieejas vietām ar nestabilu situāciju izstrāde

27. uzsver, ka, ņemot vērā nestabilo situāciju dažādību, ir nepieciešama īpaši pielāgota pieeja un specifiski finanšu instrumenti, kas veicina humānās palīdzības sniedzēju, attīstības jomas dalībnieku un miera veicinātāju saskaņotu rīcību, vienlaikus ievērojot skaidri noteikto pilnvarojumu uz principiem balstītai humanitārai rīcībai, īpašu uzmanību veltot sadarbībai ar vietējiem dalībniekiem un to iespēju palielināšanai gan lēmumu pieņemšanā, gan programmu īstenošanā; aicina Komisiju un dalībvalstis saglabāt un pat pastiprināt saistību uzņemšanos attiecībā uz vietām, kur valda nestabila situācija, un konfliktu skartām vietām;

28. aicina Komisiju saskaņā ar savu 2026. gada darba programmu pieņemt paziņojumu par humāno palīdzību, kurā galvenā uzmanība būtu veltīta vērienīgai, uz cilvēkiem orientētai un integrētai pieejai nestabilitātei, un mehānismiem tās īstenošanai, un apspriesties ar Parlamentu par šīs stratēģijas sagatavošanu un īstenošanu; atzinīgi vērtē Komisijas paziņoto nodomu izstrādāt integrētu stratēģiju nestabilitātes un konfliktu novēršanai; uzsver, ka ir svarīgi izstrādāt šādu stratēģiju – tās īstenošanai paredzot atbilstoši situācijai pielāgotu finansējumu –, kurā uzmanība būtu veltīta savstarpējiem saistītajiem miera, attīstības, rīcības klimata jomā un humanitāro vajadzību izaicinājumiem, tostarp, ciešāk sadarbojoties ar vietējo privāto sektoru un vienlaikus pilnībā ievērojot humanitāros principus; saistībā ar šo stratēģiju aicina Komisiju ņemt vērā dzimumu dimensiju;

29. aicina Komisiju nodrošināt, ka valstis neiestrēgst bezgalīgā humānās palīdzības ciklā, bet gan drīzāk var pāriet uz ilgtspējīgu attīstību, lai stiprinātu vietējās kopienas un novērstu atkarību no ārējām piegādēm, finansējot tādus svarīgus pakalpojumus kā izglītība, veselības aprūpe un pamatinfrastruktūra, tostarp "*Global Gateway*" ietvaros, taču ne tikai, jo tai piemīt potenciāls veicināt virkni savstarpēji saistītu IAM īstenošanu, izmantojot vairākus finansējuma avotus, tostarp privātā sektora investīcijas, un ievērojot sociālos un vides standartus, kas varētu paātrināt izaugsmi, pienācīgu darbvietu radīšanu un nabadzības un ienākumu nevienlīdzības mazināšanu, nodrošinot noturīgāku un iekļaujošāku attīstību, kurā neviens nav atstāts novārtā; aicina Komisiju izmantot ES sadarbības instrumentus vietējās attīstības plāniem, izmantojot īpašus mērķtiecīgus projektus, kurus dalībvalstis jau ir izmēģinājušas un pārbaudījušas;

30. atgādina, ka klimata pārmaiņas ir viens no galvenajiem faktoriem, kas izraisa konfliktus, sausumu, badu un migrāciju; uzsver, ka jūras līmeņa celšanās var radīt eksistenciālus draudus mazajām salu attīstības valstīm, kas ir to pasaules valstu vidū, kuras ir vismazāk aizsargātas pret klimata pārmaiņām;

Efektīvu humanitārās rīcības atbildes pasākumu veicināšana, izmantojot humānās palīdzības, attīstības un miera (HAP) saikni, lokalizējot palīdzību un rīkojoties tālredzīgi

31. aicina ES panākt progresu trīskāršās saiknes īstenošanā, lai novērstu krīžu galvenos cēloņus un atbalstītu noturības veidošanu, it īpaši nestabilās un konfliktu skartās vietās, atbalstot vietējās organizācijas, tostarp jauniešu un sieviešu vadītas organizācijas un ticības organizācijas, kurām ir svarīga loma reaģēšanā uz humanitāru krīzi, un nodrošinot to pilnīgu, vienlīdzīgu un būtisku līdzdalību humānās palīdzības programmu ciklā un lēmumu pieņemšanas telpā visos līmeņos;

32. aicina Komisiju izpildīt savu apņemšanos līdz 2027. gadam vismaz 25 % no humānās palīdzības finansējuma novirzīt vietējiem dalībniekiem, tostarp, izmantojot valsts līmenī pārvaldītus apkopotus līdzekļus un citus finansēšanas mehānismus, kuros prioritāte tiek piešķirta vietējiem dalībniekiem, kā arī izpētīt, kā piešķirt dotācijas tieši vietējām organizācijām, un palīdzēt stiprināt to spēju izpildīt regulatīvās, pārredzamības un pārskatatbildības prasības; aicina ES par prioritāti piešķirt finansējumam, kas paredzēts vietējām organizācijām, kuras sniedz palīdzību jauniešiem, sievietēm, cilvēkiem ar invaliditāti, *LGBTQI+* personām un citām neaizsargātām grupām;

33. aicina Komisiju nākamajā DFS prioritāti piešķirt daudzgadu finansējumam konfliktu novēršanai un miera veidošanai, lai nodrošinātu, ka tiek ievērota saikne starp humanitārajiem un reaģēšanas uz krīzi mehānismiem un ilgāka termiņa miera veidošanas un attīstības plānošanu; uzsver, ka ir svarīgi stiprināt koordinācijas mehānismus vietējā līmenī visās ES humanitārajās, attīstības un miera veidošanas darbībās, lai nodrošinātu vienotu un saskaņotu iznākumu, tostarp, izmantojot Eiropas komandas pieeju; uzsver arī ES un ANO partnerības nozīmi saiknes starp humāno palīdzību, attīstību un mieru stiprināšanā, īpašu uzmanību veltot meitenēm un jaunietēm, cilvēkiem ar invaliditāti, bērniem un vecāka gadagājuma cilvēkiem neaizsargātā situācijā, un ES finansējuma nozīmi ANO sistēmai; uzskata, ka strukturālā nevienlīdzība joprojām ietekmē humanitāro intervenču varas dinamiku, piekļuvi finansējumam un līdzdalību lēmumu pieņemšanā; prasa īstenot iekļaujošāku, taisnīgu un uz tiesībām balstītu pieeju ES humānās palīdzības politikai, vadošo lomu vairāk uzņemoties vietējiem un vēsturiski marginalizētiem dalībniekiem;

34. atzīmē, ka preventīva rīcība vietās ar augstu krīzes risku pirms humanitārās krīzes iestāšanās ir efektīvs veids, kā novērst vai mazināt humanitārās vajadzības nākotnē, kā arī atbalstīt kopienu spēju absorbēt satricinājumus un pielāgoties tiem, un veidot savu noturību; mudina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt, ka tiek saglabātas investīcijas profilakses pasākumos, preventīvā rīcībā un sagatavotībā katastrofām, lai mazinātu krīzes ietekmi uz iedzīvotājiem un sistēmām;

35. uzstāj, ka ir nepieciešama uz faktiem balstīta pieeja preventīvai rīcībai, it īpaši vietās, kur valda nestabila situācija, un pret klimata pārmaiņām neaizsargātas vietās, lai palielinātu kvalitatīvu datu un riska analīzes pieejamību nolūkā uzlabot agrīnās brīdināšanas sistēmas un integrēt riska prognozes humānās palīdzības plānošanā;

36. mudina dalībvalstis ievērojami palielināt investīcijas vietēji vadītā un integrētā preventīvā rīcībā, kas izpaužas, piemēram, kā investēšana agrīnās brīdināšanas sistēmās, riska analīzē un kopienu noturībā, un to klimata jomas līdzekļu daļas palielināšana, kuri paredzēti noturības un pielāgošanās spējas uzlabošanai valstīs un reģionos, kas visvairāk pakļauti katastrofu riskam, un vienlaikus uzsver, ka liela nozīme ir dažādu dalībnieku, to skaitā pilsoniskās sabiedrības organizāciju un vietējā līmeņa tīklu, iesaistīšanai preventīvā rīcībā – tostarp uz prognozēm balstītā finansēšanā –, sagatavošanā katastrofām un riska pārvaldībā, it īpaši vietās, kur valda nestabila situācija, un pret klimata pārmaiņām neaizsargātas vietās;

ANO Drošības padomes Rezolūcijas Nr. 1325(2000) 25. gadadiena: virzība uz dzimumsensitīvu pieeju humānajai palīdzībai

37. atzinīgi vērtē progresu, kas panākts ANO Drošības padomes Rezolūcijas Nr. 1325(2000) īstenošanā, un programmu sieviešu, miera un drošības jomā, kas ir svarīgs instruments, ar kura palīdzību nodrošināt, ka sieviešu un meiteņu tiesības tiek ievērotas jebkurā laikā; atzīmē, ka 25 gadus pēc tās pieņemšanas joprojām pastāv būtiski trūkumi tās īstenošana, jo sievietes joprojām ir marginalizētas miera procesos un viņas nesamērīgi ietekmē konflikti un krīzes, tostarp plaši izplatīta ar dzimumu saistīta vardarbība, un ka tāpēc nepieciešams lielāks ES politiskais un finansiālais atbalsts minētajai programmai kā ilgstoša un ilgtspējīga miera un attīstības katalizatoram un kā investīcijai to nodrošināšanā; aicina Komisiju un EĀDD arī turpmāk par prioritāti visā ES ārējā darbībā noteikt dzimumu līdztiesību, sieviešu tiesības un viņu iespēju palielināšanu, tostarp 5. IAM īstenošanu; aicina ES un dalībvalstis programmas sieviešu, miera un drošības jomā īstenošanai noteikt par prioritāti;

38. aicina visas bruņotos konfliktos iesaistītās puses veikt pasākumus, lai aktīvi atbalstītu sieviešu un meiteņu seksuālo un reproduktīvo veselību un tiesības un aizsargātu viņas no visu veidu ar konfliktiem saistītas seksuālās vardarbības un ar dzimumu saistītas vardarbības,

it īpaši izvarošanas, un atzīst, ka šāda vardarbība bieži pastiprinās konfliktu laikā un var sistemātiski tikt izmantota kā kara ierocis; uzsver ciešo saikni starp bruņotiem konfliktiem un humanitārām un klimata krīzēm, un neatbilstīgas migrācijas, cilvēku tirdzniecības un ekspluatācijas riska – kas nesamērīgi skar sievietes un meitenes – palielināšanos; uzsver, ka liela nozīme ir sieviešu aktīvai, pilnīgai, vienlīdzīgai un būtiskai līdzdalībai visos miera procesa posmos, tostarp sarunās par pamieru, starpniecības centienos, bruņotu konfliktu novēršanā un atrisināšanā, miera veidošanā un pēckonflikta atjaunošanā; aicina Komisiju, EĀDD un dalībvalstis pastiprināt centienus, lai konfliktu novēršanas, starpniecības un miera veidošanas stratēģijās tiktu ņemtas vērā sieviešu un meiteņu īpašās vajadzības un ieguldījums;

39. uzsver, ka sievietes humanitārās krīzes skartās vietās būtu jāatzīst nevis tikai par cietušajām, bet arī par pārmaiņu veicinātājām, kas aktīvi virza labvēlīgu pārveidi un kaļ pašas savu likteni; vērš uzmanību uz izšķiroši svarīgo lomu, kāda ir sievietēm kā pirmās palīdzības sniedzējām un kopienu vadītājām un kāda ir sieviešu vadītām organizācijām vietās, kur valda humanitārā krīze, kā arī sagatavošanā, reaģēšanā un atveseļošanas centienos, kad tās sniedz dzīvības glābšanas pakalpojumus, tādus kā patvēruma nodrošināšana, seksuālās un reproduktīvās veselības pakalpojumi, pakalpojumi personām, kas cietušas no dzimumbalstītas vardarbības, palīdzība naudā un uzticama aizsardzība kopienā, un kad tās uzņemas sieviešu, meiteņu un marginalizētu iedzīvotāju tiesību un vajadzību aizstāvību un veic miera veidošanas un attīstības darbu savā kopienā, vienlaikus saņemot tikai 0,3 % no divpusējās palīdzības valstīs, kurās valda nestabila situācija;

40. pauž nožēlu, ka to organizāciju vidū, kuras vissmagāk skāris nesenais ārvalstu palīdzības apjoma samazinājums, ir vietējās sieviešu vadītās organizācijas un ka tā rezultātā pusei no tām draud slēgšana, un mudina tās vairāk iesaistīt humānās palīdzības plānošanā[24]; aicina Komisiju piešķirt īpašu, ilgtspējīgu un elastīgu daudzgadu finansējumu, saglabāt esošās partnerības, vienkāršot piekļuvi līdzekļiem, paplašināt atbalstu vietējām sieviešu vadītām organizācijām humanitāras krīzes skartās teritorijās, nodrošināt efektīvāku, iekļaujošāku un atbildīgāku sistēmu, šajā nolūkā palielinot finansējumu vietējām sieviešu vadītām organizācijām, uzlabojot vietējām sieviešu vadītām organizācijām piešķirtā humānās palīdzības finansējuma izsekošanu un pārskatatbildību par to, pielāgojot esošos finansēšanas mehānismus un procesus, lai tie labāk atbilstu šo organizāciju vajadzībām un spējai, kā arī palielinot tām pieejamo tiešo daudzgadu finansējumu; ar nožēlu atzīmē, ka gandrīz puse (47 %) aptaujāto sieviešu vadīto un sieviešu organizāciju uzskata, ka tās tiks slēgtas nākamo sešu mēnešu laikā, ja saglabāsies

---

24 UN Women, *Humanitarian funding cuts threaten women's rights:What's at stake and how to help'*, 2025. gada 13. maijs.

pašreizējais finansēšanas līmenis, vairāk nekā trešā daļa (35 %) organizāciju uzskata, ka to situācija ir nenoteikta, tās nespēj plānot vai saglabāt savu darbību, un tikai 18 % uzskata, ka spēs turpināt darbu ilgāk nekā gadu[25]; aicina Komisiju un dalībvalstis 5 % no palīdzības, kas paredzēta vietām, kur valda nestabila situācija, sniegt sieviešu vadītām un sieviešu tiesību organizācijām, izmantojot elastīgu un ilgtermiņa finansēšanu, tostarp, apņemoties nākamajā DFS vismaz 5 % no OAP finansējuma paredzēt šo organizāciju atbalstīšanai;

41. mudina Komisiju, EĀDD un dalībvalstis atbilstoši ANO Drošības padomes Rezolūcijas Nr. 1325(2000) mērķiem veicināt dzimumvērīgu pieeju humanitārās intervences pasākumos un palielināt atbalstu sieviešu līdzdalībai ar humāno palīdzību saistītu lēmumu pieņemšanā, atbalstot tādu apstākļu radīšanu sievietēm, lai viņas varētu uzņemties vadošu lomu krīzes skartās vietās, un nodrošinot, ka sieviešu viedoklim un vajadzībām tiek piešķirta prioritāte palīdzības plānošanā un sniegšanā; aicina Komisiju piemērot iekļaujošu, intersekcionālu un dzimumvērīgu pieeju visā humānās palīdzības plānošanas procesā, ņemot vērā sieviešu, meiteņu, personu ar invaliditāti, *LGBTQI+* personu un citu marginalizētu grupu īpašās vajadzības un tiesības; aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt šo grupu būtisku līdzdalību humānās palīdzības programmu izstrādē, īstenošanā un izvērtēšanā; uzskata, ka ES finansētas humānās palīdzības sniegšanā prioritāte būtu jāpiešķir personām ar invaliditāti, it īpaši pievēršoties sieviešu un bērnu ar invaliditāti vajadzībām un prioritātēm, tostarp, nodrošinot finansējumu vietējām sieviešu un meiteņu ar invaliditāti organizācijām un tīkliem, kuri bieži vien spēj vislabāk reaģēt uz vajadzībām, bet kurus visvairāk ietekmē finansējuma samazinājums;

42. aicina Komisiju nodrošināt, ka dzimumu līdztiesība saglabā savu prioritāti humānās palīdzības sistēmas reformēšanā un pārstrukturēšanā ANO vadītās humānās palīdzības pārjaunošanas ietvaros, saglabājot finansējumu un izšķiroši svarīgus mehānismus, piemēram, humānās palīdzības sistēmā saglabājot īpašu kopu, kas kā izšķiroši svarīgus dzīvības glābšanas pakalpojumus ietver specializētu rīcību ar dzimumu saistītas vardarbības gadījumos, dzimumu līdztiesību un aizsardzību pret seksuālu izmantošanu un ļaunprātīgu izmantošanu; aicina Komisiju nodrošināt, ka sistemātiski tiek īstenota stingra dzimumu analīze, datu vākšana dzimumu iedalījumā, dzimumvērīga budžeta plānošana un ietekmes uz dzimumu līdztiesību izvērtēšana, kā arī īpašo zināšanu par dzimumu jautājumiem pilnveidošana Komisijā, atbalstīt šādas lomas partnerorganizācijās un pastiprināt ES dzimuma un vecuma rādītāja izmantošanu; atzinīgi vērtē to, ka palielinās par dzimumu

---

25 UN Women, *At a breaking point:The impact of foreign aid cuts on women's organizations in humanitarian crises worldwide*, 2025. gada aprīlis.

jautājumiem atbildīgo personu skaits un ka šim darbam tiek piešķirts oficiāla amata statuss, par ko liecina tas, ka tagad šāda persona ir 99 % ES delegāciju un 87 % centrālo dienestu;

43. atkārtoti norāda uz to, ka prioritāte būtu jāpiešķir atbilstošiem un savlaicīgiem seksuālās un reproduktīvās veselības pakalpojumiem un tie būtu jādara pieejami ikvienā reaģēšanā uz humanitāru krīzi, tostarp, nodrošinot minimālo sākotnējo pakalpojumu paketi reproduktīvās veselības jomā ārkārtas situācijās un pāreju uz visaptverošiem pakalpojumiem, tiklīdz situācija to ļauj;

44. atkārtoti prasa ES un tās dalībvalstīm pilnībā īstenot ANO Drošības padomes Rezolūciju Nr. 1325(2000) un tai sekojošās rezolūcijas; šajā sakarā atzinīgi vērtē progresu, kas panākts ES rīcības plāna attiecībā uz SMD un *GAP III* īstenošanā, un uzsver, ka ir svarīgi, lai Komisija nāktu klajā ar *GAP IV*, un ka tā īstenošanai ir nepieciešami atbilstoši līdzekļi; pauž nožēlu par to, ka kopš *GAP III* īstenošanas sākuma tikai 3,8 % no visām dzimumvērīgajām/mērķvirzītajām darbībām galvenais mērķis ir bijis dzimumu līdztiesība; aicina Komisiju nodrošināt, ka 85 % no visām jaunajām ārējām darbībām ietver dzimumu līdztiesību kā svarīgu vai galveno mērķi un ka 20 % no OAP visās valstīs tiek piešķirti programmām, kuru viens no galvenajiem mērķiem ir dzimumu līdztiesība;

45. pauž nopietnas bažas par ultrakonservatīvu, pret dzimumu līdztiesību vērstu un reliģiskā fundamentālisma kustību – kuru mērķis ir mazināt sieviešu un meiteņu pamattiesības, tostarp humanitāras krīzes skartās teritorijās, – pieaugošo ietekmi gan ES, gan ārpus tās; uzsver, ka šādas kustības bieži vien izplata dezinformāciju, stigmatizē seksuālās un reproduktīvās veselības pakalpojumus un vājina sieviešu aizsardzību pret dzimumbalstītu vardarbību; aicina Komisiju, EĀDD un dalībvalstis nodrošināt, ka ES finansētās humānās palīdzības programmas arī turpmāk stingri balstās uz starptautiskajiem cilvēktiesību standartiem un dzimumu līdztiesību, un aktīvi atbalstīt pilsoniskās sabiedrības organizācijas, pret kurām vēršas tiesību pretinieki;

46. brīdina no institucionālas vardarbības un nolaidības no humānās palīdzības sniedzēju puses, tostarp no tādas plānošanas, kurā netiek ņemts vērā dzimuma aspekts, nedrošas vides sievietēm un *LGBTQI+* personām un nesaukšanas pie atbildības par pārkāpumiem; prasa visās ES finansētajās humānās palīdzības operācijās izmantot saistošus dzimumsensitīvus standartus, visaptverošu ziņošanas sistēmu un nulles tolerances politiku;

°

° °

47. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai, Komisijas priekšsēdētājas vietniecei / Savienības augstajai pārstāvei

ārlietās un drošības politikas jautājumos un Eiropas Ārējās darbības dienestam.